

گزارش بانک مرکزی از تأثیر کرونا بر شاخص‌های کلان اقتصادی

بانک مرکزی با اعلام اینکه رشد اقتصادی غیرنفتی در فصل اول سال جاری به ۰٫۶- درصد رسیده است، گزارش داد: انتظار می‌رود که از فصل دوم سال جاری و با کاهش محدودیت‌های مرتبط با شیوع ویروس کرونا، رشد تولید ناخالص داخلی ارقام بهتری را تجربه کند. به گزارش روابط عمومی بانک مرکزی، آخرین گزارش از تحولات حساب‌های ملی حاکی از آن است که رشد اقتصادی غیرنفتی در فصل اول سال جاری به منفی ۶دهم درصد رسیده است. در این میان گروه‌های کشاورزی، صنایع و معدن و خدمات به ترتیب رشد ۳۷، ۲۵- و ۱٫۶- درصدی را تجربه کردند. رشد قابل توجه بخش صنعت و معدن در دوره مذکور باعث شده است تا علیرغم پیش‌بینی‌ها، اثر شیوع ویروس کرونا بر تولید ناخالص داخلی بدون نفت بسیار محدودتر و در مقایسه با سایر کشورها، رشد اقتصادی کمتری را تجربه کند. بر اساس گزارش شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی کشور، شاخص تولید ۱۳ گروه از ۲۴ گروه اصلی در فصل اول سال جاری نسبت مدت مشابه سال گذشته، رشد مثبت داشته و سهم این ۱۳ گروه از شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی معادل ۸۳٫۸ درصد از کل شاخص یادشده است. بر این اساس، صنایعی نظیر «تولید انواع آشامیدنی‌ها»، «تولید محصولات لاستیکی و پلاستیکی»، «انتشار و چاپ» و «تولید داروها و فرآورده‌های دارویی» و نظایر آن رشد مثبتی تجربه کردند. همچنین گروه‌های «تولید پوشاک»، «تعمیر و نصب ماشین‌آلات و تجهیزات»، «تولید منسوجات» و «تولید محصولات رایانه‌ای، الکترونیکی و نوری» که در این دوره بیشترین رشد منفی را داشته‌اند که عموماً با توجه به ماهیت کالا‌های تولیدی صنایع یادشده، افت تقاضا به دلیل شیوع ویروس کرونا؛ علل اصلی رشد منفی آن‌ها بوده است. بااین‌وجود انتظار بر این است که این صنایع با کاهش محدودیت‌های مرتبط با شیوع ویروس کرونا، در فصول آتی رشد مناسبی را تجربه کنند.

همچنین اگرچه خدمات با نرخ رشد ۱۶- درصد (فصل اول نسبت به فصل مشابه سال قبل) بیشترین اثرپذیری از شیوع ویروس کرونا را داشته است و تنها بخش با نرخ رشد منفی در تولید ناخالص داخلی بدون نفت در سه‌ماهه اول سال جاری است و در کنار محدودیت‌های مختلف اعمال شده در پی شیوع ویروس کرونا بسر فعالیت‌های اقتصادی، لزوم کاهش «تعاملات اجتماعی افراد» و «میزان حضور آن‌ها در جامعه» موجبات افت شدید این گروه به‌خصوص در زیر گروه‌های «خدمات اجتماعی، شخصی و خانگی» و «بازرگانی، رستوران و هتلداری» را در پی داشته است. علاوه بر این فعالیت‌های بخش واقعی اقتصادی از ابتدای سال ۱۳۹۸ (روندی رو به بهبود یا تجربه می‌کرد به‌طوری‌که رشد تولید ناخالص داخلی بدون نفت طی فصول اول تا سوم سال ۱۳۹۸ روندافزایشی داشت و طی فصول اول تا سوم تولید به ترتیب معادل ۰٫۴، ۰٫۵- و ۲٫۸ درصد رشد را تجربه کرد اما در پی شیوع ویروس کرونا از اواخر بهمن‌ماه سال ۱۳۹۸، تداوم روندناشده شده به‌ویژه در بخش خدمات با چالش جدیدی مواجه شد و رشد اقتصادی فصل چهارم سال ۱۳۹۸ به یک‌دهم درصد محدود شد. همچنین عمده اثر شیوع ویروس کرونا در گروه خدمات بوده است و در صورت تداوم وضعیت عادی (بدون شیوع ویروس کرونا)، مثبت بودن رشد تمام گروه‌های غیرنفتی در فصل اول سال تحقق می‌یافت. بر این اساس انتظار می‌رود که از فصل دوم سال جاری و با کاهش محدودیت‌های مرتبط با شیوع ویروس کرونا، رشد تولید ناخالص داخلی ارقام بهتری را تجربه کند موضوعی که عملکرد و شاخص تولید پنج‌ماهه شرکت‌های صنعتی فعال در بازار بورس نیز مؤید آن است.

طبیعه قهرمانی کوشان-کاهش تقاضا برای نفت به علت محدودیت‌های ترددی کشورها در اثر شیوع کرونا، افت قیمت نفت، حق انتخاب‌های خریداران را افزایش داده و یافتن مشتری برای نفتی را که رئیس‌جمهور آمریکا ۲ سال پیش تحریم کرده، دشوارتر ساخته است. اقتصاد ایران وابسته به نفت است و رشد اقتصادی تأثیر مستقیمی از درآمدهای حاصل از فروش از نفت دارد در روزهایی که گفته می‌شود فروش نفت به صفر رسیده رشد اقتصادی هم منفی شش درصد را تجربه کرده است. لطفعلی بخشی اقتصاددان در گفتگو با هفته‌نامه اخبار بانک بورس و بیمه از نتایج رشد اقتصادی منفی و کاهش درآمدهای نفتی می‌گوید. در ادامه صحبت‌های وی را بخوانید.

■ پیش‌بینی می‌شود فصل دوم سال جاری و با کاهش محدودیت‌های مرتبط با شیوع ویروس کرونا، رشد تولید ناخالص داخلی ارقام بهتری را تجربه کند نظر شما در این باره چیست؟ به‌نظر می‌رسد که چنین پیش‌بینی دقیق نباشد زیرا نیمه دوم سال پر از ابهام‌های زیادی است. نتیجه انتخابات امریکا بر سر نوشت برجام و پی آمدهای آن تأثیر زیادی دارد و ماهوز نمی‌دانیم کدام حزب برنده انتخابات خواهد بود. به‌علاوه در مورد ویروس کرونا نیز فرض کاهش محدودیت‌ها خوش‌بینانه است و نمی‌توان زمانی که در بسیاری کشورهای جهان موج سوم کرونا در حال ظهور است، خوش‌بینی زیادی به کاهش کرونا داشت. نکته‌ای که می‌تواند تا حدودی زمینه‌خوش‌بینی باشد تطبیق تقریبی دولت، بنگاه‌ها و مردم با کرونا است که شاید بتواند برخی فعالیت‌ها را به‌روال عادی برگرداند و بر روی تولید ناخالص داخلی اثر مثبتی داشته باشد.

رئیس‌سازمان برنامه‌وبودجه بایان این که بودجه سال آینده انبساطی خواهد بود گفت همانند امسال بخشی از اعتبارات موردنیاز، از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و بخصوص سهام دولت از طریق بورس تأمین خواهد شد.

محمدباقر نوبخت با اشاره به اینکه در سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، خروج دولت از بنگاهداری و مالکیت و تبدیل دولت به سیاست‌گذار

اقتصاد کلان

بخشی از منابع انبساط مالی ۱۴۰۰ از مالیات خواهد بود

و منابع آزادشده را در تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دیگر و طرح‌های عمرانی هزینه خواهیم کرد.

وی این اقدام را گامی در جهت سیاست مقابله با رکود در بودجه سال ۱۴۰۰ کشور دانست و با اشاره به اینکه سیاست‌های مالی سال آینده انبساطی خواهد بود، افزود: برای تحقق این سیاست و جهت‌گیری کلان بودجه سال آینده باید منابع پایدار درآمدی پیش‌بینی شود.

و هدایتگر اقتصادی تصریح شده است، افزود: امسال بخشی از سهام دولت در شرکت‌های دولتی متناسب با نیازهای بورس را عرضه کردیم و منابع قابل توجهی که از این محل به دست دولت رسید را در طرح‌های عمرانی صرف می‌کنیم. معاون رئیس‌جمهور افزود: یکی از جهت‌گیری‌های بودجه سال آینده نیز، تداوم این عرضه‌هاست و بنابراین در سال آینده هم سهام شرکت‌ها را واگذار خواهیم کرد تا مالکیت دولتی تقلیل یابد

لطفعلی بخشی اقتصاددان در گفتگو با هفته‌نامه اخبار بانک بورس و بیمه:

مسیر درآمد ارزی کشور مسدود است

یابد. در صورتی بخش کشاورزی می‌تواند به موتور رشد اقتصاد کشور تبدیل شود که رشد آن به ارقام قابل توجهی چون ۱۰ درصد و بیشتر از آن برسد.

در این شرایط می‌توان تا حدودی انتظار داشت بخش کشاورزی این قابلیت را پیدا کند و بتواند سایر بخش‌های اقتصادی را نیز با خود همراه کرده و تأثیر قابل توجهی بر تولید ناخالص داخلی و رشد کل اقتصاد کشور داشته باشد.

■ **با توجه به فروش صفر درصدی نفت و با توجه به اینکه کشورمان به درآمدهای حاصل از فروش نفت بسیار وابسته است به نظر شما شرایط رشد تولید ناخالص داخلی چگونه خواهد شد؟**

در جهان امروز هیچ کشوری قادر نیست اقتصاد خود را به‌تتهایی و بدون تعامل با جهان پیش برد و کشور ما نیز در این مورد

استثنا نیست. مبادلات و ارتباطات بین‌المللی و بانکی زیربنای اقتصاد بسیاری کشورها را تشکیل می‌دهد و بدون آن امکان تأمین رشد اقتصادی امکان‌پذیر نیست. کشور ما نیز از این قاعده مستثنا نیست لیکن متأسفانه با نظام بین‌الملل و مظاهر آن دائماً در جدال است. این جدال بی‌پایان و بی‌حاصل توان و قدرت اقتصادی کشور را تحلیل برده است. تا زمانی که ما تعامل واقعی با جامعه بین‌الملل و اقتصاد جهانی را در برنامه قرار ندهیم، شاهد گرفتاری‌های روزافزونی خواهیم بود. در اقتصاد کشور ما دو نقش اساسی برای گروه نفت وجود دارد که در رشد اقتصادی تأثیر گذارند: یکی از آن‌ها تأمین نفت و گاز مصرفی کشور و دیگری تأمین ارز و درآمد ارزی برای کشور است که در واقع نقش دوم آن یعنی ارزآوری، در حال حاضر با توجه به تحریم‌ها یا مسئله مواجه شده است. بااین‌حال، تأمین سوخت

صدور جواز به پتروشیمی‌ها و فولادی‌ها برای عرضه ارز

ارز برای بهره‌گیری از فضای تبلیغاتی، تلاش لازم به عمل بیاورند. وی ضمن تأکید بر اولویت ثبات در بازار برای بانک مرکزی، افزود: این بانک در حاشیه نرخ بازار نسبت به عرضه سنگین اقدام و اجازه آربیتراژ (فاصله قیمتی بازار رسمی و غیررسمی) و نوسان گیری نخواهد داد. همچنین بانک مرکزی ضمن افزایش عرضه در بازار، ثانویه (نیما)، در چارچوب تسهیل و تسریع تأمین ارز واردکنندگان در این بازار به پتروشیمی‌ها، فولادی‌ها و معدنی‌ها اعلام کرد که آن‌ها نیز می‌توانند ارز حاصل از صادرات خود را، علاوه بر صرافی‌های بانکی، مستقیم به صرافی‌های مجاز برای واردات کالاهای دارای تخصیص ارز بفروشند. رئیس کل بانک مرکزی در پایان خاطر نشان ساخت: نرخ‌های ارز در بازار، نرخ‌های اقتصادی نیستند و دوام نخواهند داشت. امیدوارم مردم درایی خود را در معرض ریسک بازار ارز قرار ندهند.

رئیس کل بانک مرکزی در یادداشتی اینستاگرامی با اشاره به صدور جواز به پتروشیمی‌ها و فولادی‌ها برای عرضه ارز در صرافی‌های مجاز، التهابات اخیر در این بازار را ناشی از راه‌اندازی ماشین تبلیغاتی دولت آمریکا با طرح لغو تمام معافیت‌های تحریمی از چند هفته پیش دانست.

عبدالتاصر همتی، رئیس کل بانک مرکزی با اشاره به راه‌اندازی ماشین تبلیغاتی دولت آمریکا در زمینه طرح لغو تمام معافیت‌های تحریمی، این اقدام را آخرین تلاش برای ایجاد التهاب در بازار ارز دانست و به مردم توصیه کرد تا سرمایه خود را در معرض این بازار پرریسک قرار ندهند.

همتی در این یادداشت که در صفحه اینستاگرام وی منتشر شده است، نوشت: به‌نظر نمی‌رسد برای آمریکایی‌ها اقدام دیگری در جهت اعمال فشار حداکثری باقی مانده باشد. آمریکایی‌ها از این کار بیشتر هدف تبلیغاتی دارند و طبیعی است که نوسان‌گیران و سودجویان نیز در بازار

خوانساری: تعلل ۴ ماهه دولت در معرفی وزیر صمت

و این بازارها را تحت تأثیر خود قرار دهد.

■ **لزوم جلوگیری دولت از افزایش پایه‌های پولی**
وی بایان اینکه دغدغه مردم وقتی هر روز از خواب بیدار می‌شوند این است که چه اتفاقی درباره قیمت‌ها می‌افتد اضافه کرد: دولت باید از افزایش پایه‌های پولی جلوگیری کند، زیرا موضوعاتی که اخیراً می‌شنویم از جمله تسعیر دارایی‌های بانک مرکزی یا تریق نقدینگی به بورس هر کدام پایه پولی را افزایش خواهد داد. رئیس اتاق بازرگانی تهران خطاب به رئیس‌جمهور گفت: بیش از چهار ماه است که مهم‌ترین وزارتخانه کشور یعنی وزارت صنعت، معدن و تجارت بدون وزیر است این در حالی است که در سال جهش تولید باید با ایجاد رونق و جهش در تولید، صادرات غیرنفتی را توسعه دهیم که در شرایط بدون وزیر بودن این وزارتخانه با تصمیمات گرفته نمی‌شود یا تصمیمات کارشناسی نیست که به تولید و صادرات کشور ضربه می‌زند.

جدیدی صورت نگرفته است متناسب با رشد جمعیت و متناسب با درآمد سرانه نخواهد بود با توجه به افزایش تحریم‌ها بیشترین سهم در کاهش رشد اجتماعی هم تبدیل شده است نفت خواهد بود. در این میان با توجه به تغییرات اقلیمی صورت گرفته و بارش‌های قابل قبول بازمهم رشد اقتصادی در بخش کشاورزی و خدمات منفی بوده است. بنابراین برای ارزیابی عملکرد دولت و باارزیابی حوزه‌های اقتصادی صرفاً بحث تولید ناخالص داخلی و یا افزایش و کاهش GDP نمی‌تواند نشانه بهبود اوضاع اقتصادی باشد.

اوضاع اقتصادی به‌نوعی کمر اقسشار مختلف مردم را مخصوصاً اقشار متوسط و ضعیف راخم کرده و متأسفانه اوضاع اقتصادی به بحرانی‌های اجتماعی هم تبدیل شده است و بنابراین به‌نظر می‌رسد که بحث تولید ناخالص داخلی صرفاً یک نوع تبلیغ متأسفانه غیرمنطقی از ارزیابی عملکرد دولت هست. در چند سال اخیر بحث سرمایه‌گذاری‌ها به‌شدت کاهش یافته است و تقریباً از سال ۱۳۹۲ به بعد هر ساله افت شاخص سرمایه‌ثابت را داشته‌ایم و این خودش گویای این است که تولید ناخالص داخلی مان حتی با توجه به اینکه سرمایه‌گذاری

شش ماه سخت سال

و بنگاه‌های اقتصادی که این مسائل اوضاع تولید ناخالص داخلی ما را تحت تأثیر قرار می‌دهد. به‌هر حال این اوضاع اقتصادی در آینده در انتظار ایران است اوضاع بسیار مطلوبی نیست و با توجه به رشد نقدینگی هم و کاهش جریانات ورودی ارزی انتظار می‌رود که تورم‌های افسارگسیخته‌ای در انتظار کشور باشد. اگر قرار باشد که گشایشی در بحث سیاست بین‌الملل نداشته باشیم و محدودیت‌های ناشی از تحریم کاهش نیابد سیاست‌های کلان نظام حتماً بایستی مورد ارزیابی و تجدیدنظر قرار گیرد. به‌هر حال این

کلی اقتصاد کشور هستند. مشکلات اقتصادی کشور با بحث تولید ناخالص داخلی صرفاً حل نمی‌شود در حال حاضر فروش نفت به صفر در صدر سیده است و این موضوع مشکلات ورود ارز به کشور را چند برابر کرده است این موضوع بر کسری بودجه هم تأثیر گذاشته است. در این میان شیوع ویروس کرونا هم مزید بر علت شده است می‌توان گفت که در شش ماه دوم هم وضعیت اقتصادی بدتری هم نسبت به شش ماه اول خواهیم داشت هم به‌واسطه تشدید تحریم‌ها و هم شیوع بیشتر کرونا و تعطیلی فعالیت‌های تولیدی

■ **حمید میر معینی، کارشناس اقتصادی**

در طول سالیان تحریم رشد اقتصادی کشور بیشتر از سه درصد نبوده و تقریباً این رشد تناسبی با رشد جمعیت کشور نداشت. البته نمی‌توان نرخ رشد تولید ناخالص داخلی را صرفاً نشانه بهبود اقتصادی دانست و یا سایر شاخص‌های اقتصاد از جمله تورم، کاهش رشد نقدینگی را ابزاری برای سنجش بهبود اقتصادی دانست. مواردی مانند درآمد سرانه، نرخ بیکاری و … هم از شاخص‌های اقتصادی بسیار مهمی هستند که نشان‌دهنده اوضاع